

Statenvoorstel 22/25 A

Voorgestelde behandeling

Agendavergadering :

PS-vergadering :

Onderwerp

Perspectiefnota 2026

Datum

25 februari 2025

Documentnummer

GS: 6067429

PS: 6084245

Programma

Ondersteuning Bestuur en
Management

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

In het kader van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Noord-Brabant' stellen wij jaarlijks, met uitzondering van een verkiezingsjaar, een perspectiefnota op. De perspectiefnota markeert de start van de jaarlijkse Sturings- en Verantwoordingscyclus. Met de perspectiefnota 2026 geven uw Staten richting aan het beleid voor 2026 en verder.

Samen maken we Brabant!

Met de Perspectiefnota 2026 houden we vast aan de koers die in deze bestuursperiode is ingezet. Het bestuursakkoord 2023-2027, de perspectiefnota van vorig jaar en de huidige beleidskaders en uitvoeringsagenda's vormen dan ook de basis. Het voortvarend uitvoeren van deze plannen – met én voor de Brabander – heeft topprioriteit.

Zelfbewust en koersvast

We werken aan een welvarend, gezond en veilig Brabant, waar je nu en in de toekomst fijn kunt wonen, werken en leven. Een Brabant waarin iedereen mee kan doen en perspectief heeft. Om dit mogelijk te maken is het essentieel Brabant open te houden voor groei en ontwikkeling. We blijven hier vol op inzetten en gaan daarbij uit van onze eigen kracht en die van de Brabander.

Oog voor de dynamiek om ons heen

Onze omgeving houden we scherp in het oog. Er zijn continue nieuwe ontwikkelingen gaande waar we op moeten anticiperen. Enkele voorbeelden zijn de verschuivingen in Den Haag. Bijvoorbeeld het vervangen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) door de Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur (RLN). Maar ook de recente rechterlijke uitspraken m.b.t. stikstof in de zaken Rendac/Amercentrale en Greenpeace zijn relevant. Verder spelen er ontwikkelingen t.a.v. de leefomgeving zoals de Nota Ruimte, de uitbreidingsplannen van defensie en de netcongestie. Tot slot constateren we

een aantal financiële onzekerheden die impact op de provincie hebben. Onder meer de herverdeling provinciefonds en de stijgende beheer- en uitvoeringskosten. Deze ontwikkelingen – en nog tal van anderen – komen in de perspectiefnota 2026 aan bod.

Borgen continuïteit

Bij de perspectiefnota 2025 is de vrije begrotingsruimte (€ 481 mln.) voor deze bestuursperiode toegekend aan de beleidsvelden voor de periode t/m 2027. Met die middelen kunnen we deze periode vooruit en zijn we al aan de slag. In de perspectiefnota 2026 werpen we de blik ook al wat verder vooruit. Een deel van de toegekende middelen zijn voor taken die we structureel uitvoeren en dus ook in volgende bestuursperiodes nodig zijn.

Om de continuïteit en kwaliteit van de uitvoering van deze taken te borgen is structurele financiering van belang. Onder meer om kennis en expertise aan ons te kunnen binden en duidelijkheid te scheppen richting onze partners in de uitvoering. In de perspectiefnota 2026 doen wij hiertoe een voorstel. Tot slot bevat de nota enkele urgente knelpunten met financiële gevolgen. Deze lichten we toe en zijn voorzien van een dekkingsvoorstel.

Het voorstel

1. Vast te stellen de perspectiefnota 2026, opgenomen als bijlage 1 bij dit voorstel.
2. In te stemmen met het dekken ten laste van de reserve co-financiering Europese Programma's 2014-2020 van:
 - a. Het tekort co-financiering GLB ad € 1,52 mln.
 - b. Het tekort als gevolg van hogere uitvoeringskosten Europese Programma's ad € 2,64 mln. (periode 2022 t/m 2027).
3. Vast te stellen de 2^e begrotingswijziging 2025, opgenomen als bijlage 2 bij dit voorstel.

Aanleiding

Als start van de jaarlijkse Sturings- en Verantwoordingscyclus stellen wij jaarlijks een perspectiefnota op. De perspectiefnota bevat de strategische en beleidsmatige koers, als startpunt van de begroting. De perspectiefnota bevat bovendien het meerjarig financieel perspectief. De editie voor 2026 bevat daarnaast een voorstel tot het structureel financieren van een aantal structurele taken.

Bevoegdheid

Het instemmen met de perspectiefnota is een bevoegdheid van Provinciale Staten.

Rollen en belangen

Bij voorstellen uit de S&V cyclus, zoals deze perspectiefnota, rapporteren we over alle provinciale beleidsvelden. Aangezien de beleidsinhoud divers van aard is, kunnen hieruit geen eenduidige rollen en belangen gedefinieerd worden.

Datum

25 februari 2025

Documentnummer

GS: 6067429

PS: 6084245

Doel

Middels de perspectiefnota geven PS richting aan de verdere invulling van de door de provincie te volgen strategische en beleidsmatige koers. De perspectiefnota markeert de start van de S&V-cyclus en is het moment waarop uw Staten provinciebreed richtinggevend uitspraken doen voor de (meerjaren)begroting 2026 en verder.

Datum

25 februari 2025

Documentnummer

GS: 6067429

PS: 6084245

Argumenten

1. Vast te stellen de perspectiefnota 2025, opgenomen als bijlage 1 bij dit voorstel.

1.1 Conform de motie 'Samen maken we Brabant!' (M52-2023) vormt het bestuursakkoord het uitgangspunt voor de perspectiefnota 2026.

Onderbouwing:

In de motie van 8 september 2023 is ons verzocht "het bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant' tot uitgangspunt te nemen voor het te voeren beleid en de daartoe op te stellen begrotingen in de periode 2023-2027". Met deze perspectiefnota is daar verder invulling aan gegeven en is de inhoudelijke richting voor de komende jaren verder uitgewerkt op grond van het bestuursakkoord.

1.2 In de perspectiefnota borgen we de continuïteit van onze taakuitvoering door – voor zover financieel mogelijk en verantwoord – structurele taken ook structureel te financieren.

Onderbouwing:

Een zekere mate van financiële duidelijkheid en zekerheid zorgt ervoor dat we de continuïteit en kwaliteit van onze taakuitvoering ook in de toekomst borgen. Het betekent dat we gekwalificeerde mensen kunnen behouden en aantrekken. In de huidige krappe arbeidsmarkt vergt dat continue extra aandacht, waardoor het zijn van een aantrekkelijke werkgever des te belangrijker is. Met meer structurele middelen kunnen we de eigen kracht van de organisatie een impuls geven. Onder andere door meer vaste contracten aan te bieden en inhuur te beperken.

Bovendien biedt het extra mogelijkheden om met externe partners langjarig te investeren in belangrijke projecten en initiatieven. Het zorgt er bovenal voor dat we de uitvoering in volle vaart door kunnen blijven zetten. En met ons ook onze partners in Brabant.

1.3 De toekenning van € 47,2 mln. structurele financiering is financieel verantwoord.

Onderbouwing:

Het voorstel is om voor een bedrag van € 47,2 mln. structurele financiering toe te kennen. Het gaat hier om het in de begroting doortrekken van de huidige, incidentele financiering voor 2028 e.v. voor taken die aantoonbaar structureel van aard zijn (het zijn geen nieuwe of extra claims). Deze € 47,2 mln. gaat van de huidige structurele vrije begrotingsruimte van € 90 mln. af. Er resteert dan nog € 42,7 mln. voor 2028 e.v. Ook houden we de knelpuntenbuffer aan van € 30 mln.

Datum

25 februari 2025

Documentnummer

GS: 6067429

PS: 6084245

Aanvullend op deze bedragen is voor de nieuwe periode nog € 110 mln. aan incidentele vrije begrotingsruimte beschikbaar. Bovendien hoeven de taken die we nu structureel financieren in de nieuwe bestuursperiode niet meer van budget te worden voorzien (dat gaat dan om vier keer € 47,2 mln. per jaar; bijna € 189 mln.). Hiermee borgen we een gezonde financiële huishouding met een voldoende buffer om tegenvallers op te vangen én met een aanzienlijke bestuurlijke afwegingsruimte voor de nieuwe bestuursperiode.

1.4 In de perspectiefnota voorzien we een aantal urgente financiële knelpunten van financiële dekking.

Onderbouwing:

Op dit moment zijn er vier urgente knelpunten. In de perspectiefnota zijn deze knelpunten toegelicht en van een dekkingsvoorstel voorzien. Hiermee lossen we de knelpunten op en kunnen we verder met de uitvoering.

1.5 In de perspectiefnota actualiseren wij het meerjarig financieel perspectief.

Onderbouwing:

In de Perspectiefnota hebben wij het meerjarig financieel perspectief geactualiseerd.

2. In te stemmen met het dekken ten laste van de reserve co-financiering Europese Programma's 2014-2020 van:

- a. Het tekort cofinanciering GLB ad € 1,52 mln.*
- b. Het tekort als gevolg van hogere uitvoeringskosten Europese Programma's ad € 2,64 mln. (periode 2022 t/m 2027).*

2.1 Om het geheel aan Brabant toegezegde Europese GLB-middelen te kunnen verzilveren is nog € 1,52 mln. aan provinciale co-financiering nodig.

Onderbouwing:

Het bedrag van € 1,52 mln. aan provinciale co-financiering kan niet direct gekoppeld worden aan een beleidsprogramma, daarom wordt (vanwege de voortgang) voorgesteld om dit te dekken uit de reserve co-financiering Europese Programma's 2014-2020.

2.2 De kosten van de uitvoeringsorganisaties m.b.t. Europese Programma's (Stimulus, RVO) zijn structureel hoger dan eerder geraamd door inflatie en stijgende loonkosten.

Onderbouwing:

De kosten van de uitvoeringsorganisaties m.b.t. Europese Programma's (Stimulus, RVO) zijn structureel hoger. Door inflatie en stijging van de loonkosten laten de uitvoeringskosten, over de periode van 2022 t/m 2027 een verwacht tekort zien van € 2,64 mln. Voorstel is deze kosten te dekken uit de reserve co-financiering Europese Programma's 2014-2020. De structurele bijstelling van de uitvoeringskosten vanaf 2028 is meegenomen bij de voorstellen in deze perspectiefnota om de kosten van structurele taken structureel te dekken.

3. *Vast te stellen de 3^e begrotingswijziging 2025, opgenomen als bijlage 2 bij dit voorstel.*

Datum

25 februari 2025

Documentnummer

GS: 6067429

PS: 6084245

3.1 *Via deze begrotingswijziging alloceren uw Staten de middelen op de begroting en kan vervolgens tot uitvoering over worden gegaan.*

Onderbouwing:

Bij deze perspectiefnota is ter vaststelling een begrotingswijziging gevoegd (bijlage 2). Bijlage 3 dient als toelichting op de vast te stellen 2^e begrotingswijziging 2025 waarin een totaaloverzicht van de financiële bijstellingen is opgenomen. In deze bijlage vallen de onderwerpen per samenhangend thema te raadplegen.

Kanttekeningen

1.1 *Er is onzekerheid over de koers in Den Haag als het gaat om natuurherstel en stikstofaanpak.*

Onderbouwing:

Brabant open houden voor groei en ontwikkeling heeft topprioriteit. Vergunningverlening is hierin een cruciaal punt. De recente rechterlijke uitspraken in de zaken Rendac/Amercentrale en Greenpeace hebben hier naar verwachting impact op. De precieze gevolgen zijn echter nog niet duidelijk. Bovendien is nu ook het Rijk aan zet. N.a.v. de uitspraken is een ministeriele commissie gestart die met een concreet plan moet komen. Wat hier precies uit voort gaat komen is nog onzeker, maar wel heel relevant voor onder meer onder meer onze PAS-melders (agrarisch en industrie), de BOS 2.0 en de Aanpak Landelijk Gebied.

1.2 *We constateren naar de toekomst toe diverse financiële onzekerheden zoals de consequenties van het nieuwe verdeelmodel Provinciefonds.*

Onderbouwing:

Er wordt een nieuw verdeelmodel Provinciefonds voorbereid. Op basis van wat hierover bekend is, is de verwachting dat dit een substantieel negatief effect op de uitkering uit het Provinciefonds voor Noord-Brabant zal hebben en dus op onze inkomsten. De omvang hiervan is op dit moment nog onzeker. Verder zien we dat de financiële situatie van het Rijk onder druk staat. Ook dit kan effect hebben voor Brabant als het gaat om eventuele bezuinigingen of het verkrijgen van voldoende middelen voor de taakuitvoering. En de taakuitvoering wordt al steeds duurder vanwege stijgende beheer- en uitvoeringskosten. Kortom, we moeten voorbereid zijn op minder gunstige financiële omstandigheden in de (nabije) toekomst.

Financiën

- Het voorstel voor het structureel financieren van een aantal structurele taken voor 2028 e.v. staat in hoofdstuk vier van de perspectiefnota. De financiële consequenties van dit voorstel kunnen worden opgevangen binnen de structurele vrije begrotingsruimte vanaf 2028.
- In hoofdstuk vier van de perspectiefnota staat ook een aantal financiële knelpunten benoemd. De financiële consequenties van deze voorstellen kunnen worden opgevangen binnen de voor de jaren 2025-2027 beschikbare knelpuntenbuffer.

- De garantie voor het afdekken van het tekort dat ontstaat door een lagere bijdrage SOV wordt opgevangen door het beëindigen van de storting in de reserve balansverkortings en deze middelen onder voorwaarden te storten in de reserve OV.
- De hogere uitvoeringskosten Europese programma's t/m 2027 en het tekort co-financiering GLB kunnen worden opgevangen binnen de reserve Europese Programma's 2014 - 2020.

Datum

25 februari 2025

Documentnummer

GS: 6067429

PS: 6084245

In hoofdstuk 4 van de perspectiefnota is tenslotte de ontwikkeling van het financiële meerjarenperspectief opgenomen.

Klimaat

In de perspectiefnota wordt met name in meerdere paragrafen stilgestaan bij klimaat effecten. Bijvoorbeeld bij de paragrafen over klimaat en energie en over water en bodem.

Europese en internationale zaken

In de perspectiefnota wordt met name in meerdere paragrafen stilgestaan bij Europese en internationale zaken. Bijvoorbeeld bij de paragrafen over de ontwikkelingen in de EU en bij Europese Cofinanciering.

Planning

Bespreking van de Perspectiefnota in de vergadering van Provinciale Staten op 11 april 2025.

Bijlagen

1. Perspectiefnota 2026
2. 2^e Begrotingswijziging 2025
3. Toelichting op 2^e Begrotingswijziging 2025

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA